

**RAMOWY PROGRAM PRAKTYKI ZAWODOWEJ DLA SŁUCHACZY STUDIÓW
PODYPLOMOWYCH NA KIERUNKU: EDUKACJA I TERAPIA OSÓB
Z ZABURZENIAMI ZE SPEKTRUM AUTYZMU I ZESPOŁEM ASPERGERA**

1. WYMIAR PRAKTYKI:

- **180 godzin - dla słuchaczy nieposiadających przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej,**
- **120 godzin - dla słuchaczy posiadających przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej.**

2. CEL PRAKTYKI:

Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą, dydaktyczną i terapeutyczną z dziećmi i młodzieżą z autyzmem, zespołem Aspergera oraz innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

3. MIEJSCE REALIZACJI PRAKTYK:

Placówki zajmujące się edukacją i terapią osób ze spektrum autyzmu o charakterze oświatowym, integracyjnym i specjalnym np. przedszkola, szkoły, ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodki terapii, poradnie terapeutyczne, warsztaty terapii zajęciowej i inne placówki, gdzie prowadzi się diagnozę i terapię dzieci i młodzieży z autyzmem, zespołem Aspergera, zespołem Retta, dziecięcymi zaburzeniami dezintegracyjnymi, zaburzeniami hiperkinetycznymi z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym i ruchami stereotypowymi i innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi. **W wybranej placówce obowiązkowo muszą być osoby z autyzmem.**

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ:

<i>W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:</i>	
W1.	zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają
W2.	organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz program wychowawczo-profilaktyczny
W3.	zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi

<i>W zakresie umiejętności absolwent potrafi:</i>	
U1.	wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze
U2.	wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli
U3.	wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich
U4.	zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych
U5.	analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk
<i>W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:</i>	
K1.	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy

5. ZADANIA REALIZOWANE W TRAKCIE PRAKTYKI:

1. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną i zadaniami placówki.
2. Poznanie dokumentów prawnych regulujących funkcjonowanie placówki.
3. Analiza dokumentacji związanej z realizacją pomocy pedagogiczno-psychologicznej w przedszkolu/szkole/placówce, w tym dokumentacji w zakresie niepełnosprawności podopiecznego.
4. Obserwacja zajęć edukacyjnych i terapeutycznych (indywidualnych lub grupowych).
5. Współtworzenie z opiekunem praktyk i współdziałanie w ustaleniu, na podstawie diagnozy poziomu funkcjonowania ucznia/podopiecznego z orzeczeniem o spektrum autyzmu, kierunków i harmonogramu działań podejmowanych w zakresie edukacji, terapii i wsparcia rodziny ucznia/podopiecznego, uwzględniających rozwijanie aktywności i uczestnictwa ucznia/podopiecznego w życiu społecznym oraz eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego funkcjonowanie.
6. Tworzenie scenariuszy zajęć edukacyjnych i terapeutycznych z przestrzeganiem obowiązujących wzorów i zasad dokumentacji i ujęć metodycznych w stosunku do osób ze spektrum autyzmu.
7. Opracowywanie pomocy dydaktycznych służących realizacji celów związanych z pracą z osobą ze spektrum autyzmu.
8. **Samodzielne zaplanowanie i prowadzenie zajęć z zakresu edukacji i terapii osób ze spektrum autyzmu** (pod kierunkiem opiekuna praktyk) w ilości **60 godzin** i przygotowanie 10 konspektów z tych zajęć.

6. SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYKI

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji terapeutycznych, opiekuńczo-wychowawczych oraz dydaktycznych przez:

1) zapoznanie się ze specyfiką placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności:

- a) poznanie charakterystycznych dla placówki zadań dydaktycznych, opiekuńczych, wychowawczych, rewalidacyjnych i/lub rehabilitacyjnych, terapeutycznych oraz specyfiki środowiska, w jakim działa placówka,
- b) zapoznanie się ze statutem, planem pracy i programem wychowawczo-profilaktycznym placówki,
- c) poznanie zasad bhp obowiązujących w placówce i poza nią,
- d) poznanie organizacji pracy pracowników oraz prowadzonej dokumentacji,

2) obserwacja:

- a) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów/podopiecznych z ASD,
- b) aktywności poszczególnych uczniów/podopiecznych, z uwzględnieniem specyfiki zaburzeń ASD i nieprawidłowości rozwojowych,
- c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) - dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku) w sytuacjach lekcyjnych i pozalekcyjnych, uwzględniając problemy osób z ASD,
- d) zorganizowanych i podejmowanych spontanicznie przez nauczyciela/wychowawcę/opiekuna/terapeutę działań dydaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych, rewalidacyjnych i/lub rehabilitacyjnych, terapeutycznych z dziećmi, młodzieżą, dorosłymi z ASD,
- e) toku zajęć (merytoryczno-metodycznego), stosowanych przez nauczyciela/wychowawcę/opiekuna/terapeutę metod, form pracy, środków dydaktycznych z uwzględnieniem specyfiki indywidualnych zaburzeń autystycznych,
- f) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w klasie oraz grupach wychowawczych/rewalidacyjnych/rehabilitacyjnych/terapeutycznych ich prawidłowości oraz zakłóceń,
- g) dynamiki grupy (klasy), ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowań i postaw uczniów/podopiecznych,
- h) funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów/podopiecznych,
- i) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego działań opiekuńczo-wychowawczych,
- j) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego działań terapeutycznych/rewalidacyjnych/rehabilitacyjnych,
- k) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie,
- l) organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje i dostosowanie ich do potrzeb i możliwości percepcji uczniów/podopiecznych z ASD),

3) asystowanie opiekunowi praktyk w podejmowanych przez niego działaniach dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych, rewalidacyjnych i/lub rehabilitacyjnych, terapeutycznych, w szczególności:

- a) analiza zaobserwowanych i doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych,
- b) udział w realizacji bieżących zadań placówki,

- c) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
- d) prowadzenie dokumentacji praktyki,
- e) ocena własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań dydaktycznych, opiekuńczych, wychowawczych, rewalidacyjnych i/lub rehabilitacyjnych, terapeutycznych oraz wypełniania roli nauczyciela/terapeuty,
- f) ocena przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
- g) sprawowanie opieki i nadzór nad grupą oraz zapewnienie bezpieczeństwa,
- h) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omówienia obserwowanych i prowadzonych działań,

4) samodzielne prowadzenie zajęć, w szczególności:

- a) planowanie, organizacja i prowadzenie zajęć dydaktycznych, rewalidacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych i/lub rehabilitacyjnych, terapeutycznych w oparciu o samodzielnie opracowane scenariusze,
- b) podejmowanie indywidualnej pracy z dziećmi, młodzieżą i/lub osobami dorosłymi z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, integrowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych,
- c) animowanie spontanicznej działalności uczniów/podopiecznych w placówce i poza nią, uwzględnianie w tym ich potrzeb, zainteresowań i potencjału rozwojowego,
- d) dostosowanie metod, form pracy, treści nauczania do dynamiki grupy uczniowskiej/wychowawczej/terapeutycznej/rehabilitacyjnej i indywidualnych potrzeb osób z ASD,
- e) dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju i możliwości uczniów/podopiecznych z ASD,
- f) wykorzystywanie w toku lekcji/zajęć środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
- g) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z uczniami/podopiecznymi z ASD.